

GRUND- OG NÆRHEDSNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om statut for og finansiering af europæiske politiske partier og europæiske politiske fonde

COM(2012) 499final

1. Resumé

Kommissionen har den 12. september 2012 fremsat forslag (COM(2012)499) til ny forordning vedr. statut for og finansiering af europæiske politiske partier og europæiske politiske fonde. Forslaget har til hensigt at styrke de europæiske partiers og fondes mulighed for at agere ved blandt andet at give dem en juridisk status baseret på EU-ret og forenkle de administrative procedurer, de er underlagt.

2. Baggrund

Kommissionen har ved COM(2012)499 af 12. september 2012 fremsendt forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om statut for og finansiering af europæiske politiske partier og europæiske politiske fonde. Forslaget er oversendt til Rådet den 20. september 2012 i dansk sprogversion. Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 224, der fastslår, at "Europa-Parlamentet og Rådet fastsætter ved forordning efter den almindelige lovgivningsprocedure statuten for europæiske politiske partier på europæisk plan som nævnt i artikel 10, stk. 4, i traktaten om Den Europæiske Union og navnlig reglerne for deres finansiering". Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal.

Kommissionen fremhæver i bemærkningerne til forslaget nødvendigheden af at styrke de europæiske partier, idet man finder, at de kan bidrage til at fremme borgernes forståelse for forbindelsen mellem de politiske processer på nationalt og europæisk plan, skabe tværnationale offentlige debatter i EU og fremme en europæisk offentlighed. Kommissionen har offentligt betonet, at en styrkelse af de europæiske partier er afgørende for EU's demokratiske legitimitet. Kommissionsformand Jose Manuel Barroso opfordrede således i sin nyligt afholdte state-of-the-union-tale i Europa-Parlamentet til, at de europæiske partier i forbindelse med Europa-Parlamentsvalget i 2014 hver fremsætter en kandidat til posten som formand for Europa-Kommissionen. Af samme grund har Kommissionen lagt op til en meget ambitiøs tidsplan for forslaget, der sigter på, at det kan træde i kraft 1. juli 2013. Forslaget tager i høj grad højde for ønsker fremsat af Europa-Parlamentet i forbindelse med evalueringen af den nuværende statut.

3. Formål og indhold

Forordningens formål er at øge synligheden, anerkendelsen, effektiviteten, gennemsigtigheden og ansvarligheden for europæiske politiske partier og fonde. Forslaget indeholder følgende hovedelementer:

- Etableringen af en juridisk status for europæiske politiske partier og fonde baseret på EU-ret.
- Ændring i finansieringsmåden for europæiske politiske partier og fonde.
- Indførelse af en "ikke-diskriminationsklausul" for beskatning af europæiske politiske partier og fonde.
- Flere muligheder for Europa-Parlamentet til at føre kontrol med europæiske politiske partier og fonde

Etableringen af en juridisk status for europæiske politiske partier og politiske fonde baseret på EU-ret.

Kommissionen foreslår, at det fremover skal være muligt for europæiske politiske partier og fonde at opnå en juridisk status baseret på EU-retten. Europæiske politiske partier og fonde vil blive reguleret af forordningen. For anliggender, der ikke er reguleret af forordningen, vil et europæisk politisk parti eller fond være omfattet af den nationale lovgivning for den juridiske form, som det er registreret under i den medlemsstat, hvor partiet eller fonden er hjemmehørende.

En forudsætning for at kunne opnå anerkendelse som europæisk politisk parti eller fond efter de foreslåede nye regler er overholdelsen af en række krav, herunder at det europæiske politiske parti og fond i sit program, i sine aktiviteter, og gennem sine medlemmer respekterer de værdier, som Den Europæiske Union bygger på, samt en række standarder for forvaltning, ansvarlighed og gennemsigtighed. Desuden vil et europæisk politisk parti fremover skulle opfylde en række minimumskrav til det interne partidemokrati. Den nuværende praksis, hvor anerkendelse som europæisk politisk parti eller fond er en forudsætning for at få finansiering fra EU-budgettet, ændres ikke af, at anerkendelse fremover medfører en juridisk status baseret på EU-ret. Det foreslås desuden, at det skal være en forudsætning, at et parti har minimum ét medlem af Europa-Parlamentet for, at det kan modtage støtte fra EU-budgettet.

Ændring i finansieringsmåden for europæiske politiske partier og fonde.

Kommissionen foreslår at øge fleksibiliteten for europæiske politiske partier. Disse skal ikke længere modtage driftstilskud, men sui generis-bidrag, hvilket bl.a. medfører en ændring i måden, man fører kontrol med EU-midlerne. Herudover sigter forslaget på at give øget smidighed i europæiske politiske partiers og fondes virke ved at øge præfinansieringsniveauet, sænke kravene om medfinansiering, tillade at der opbygges reserver fra egne ressourcer, ved at EU-midler vil kunne overføres i op til to år, hæve loftet for tilladte donationer pr. år og pr. donor til 25.000 euro p.a. (fra 12.000 euro) og sætte grænsen for 'små donationer' fritaget for offentliggørelse til 1.000 euro (fra 500 euro). Forslaget vil kræve en medfølgende ændring af finansforordningen vedrørende Den Europæiske Unions almindelige budget.

Indførelse af en "ikke-diskriminationsklausul" for beskatning af europæiske partier.

Forslaget indeholder en "ikke-diskriminations-klausul", således at der ifm. beskatning af donationer i medlemsstaterne ikke må diskrimineres mellem nationale politiske partier og fonde og europæiske politiske partier og fonde. Ligeledes skal donatorer have samme skattemæssige behandling ved tildeling af donationer til et europæisk politisk parti eller fond, som ved donationer til nationale politiske partier og fonde.

Flere muligheder for Europa-Parlamentet til at føre kontrol med europæiske politiske partier og fonde.

Forslaget indebærer, at Europa-Parlamentet får flere muligheder for at kontrollere om europæiske politiske partier og fonde, herunder at de underliggende partier på nationalt niveau samt partiernes medlemmer, lever op til de betingelser, der fastsættes i forordningen. Først og fremmest ved at give Europa-Parlamentet mulighed for at idømme europæiske politiske partier og fonde bøder, såfremt de ikke lever op til de fastsatte betingelser. Bøden må ikke overstige 10 % af det europæiske partis eller fonds budget. Samtidig giver forslaget mulighed for, at en fysisk eller juridisk person kan anmode Europa-Parlamentet om at kontrollere, om et europæisk politisk parti, herunder på nationalt

parti- og medlemsniveau, lever op til de betingelser, der stilles for at kunne opnå status som europæisk politisk parti eller fond og dermed mulighed for EU-tilskud.

Europa-Parlamentets udtalelser

Forslaget bygger bl.a. på en rapport fra Europa-Parlamentets Generalsekretariat om finansiering af partier på europæisk plan, og Europa-Parlamentets beslutning af 6. april 2011 om anvendelsen af forordning (EF) nr. 2004/2003 ("Giannakou-rapporten").

Europa-Parlamentets holdning til det foreliggende forslag foreligger endnu ikke.

4. Nærhedsprincippet

Kommissionen finder, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincipper, idet regler vedrørende europæiske politiske partiers og fondes statut og finansiering kun kan fastsættes på EU-plan. Kommissionen anfører, at forslaget er i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, da det ikke går videre end nødvendigt for at nå det langsigtede mål om at udvikle og styrke det europæiske demokrati og EU-institutionernes legitimitet ved at tilstræbe at gøre de europæiske politiske partier og fonde til mere effektive og ansvarlige demokratiske aktører. Medmindre det foreskrives udtrykkeligt i forordningen, vil europæiske politiske partier og fonde fortsat være reguleret af national lov.

Regeringen er på et foreløbigt grundlag enig i Kommissionens vurdering. Det er på den baggrund regeringens foreløbige generelle vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

5. Gældende dansk ret

Gældende dansk ret indeholder ikke særskilte regler for oprettelsen og finansieringen af politiske partier på europæisk niveau.

6. Konsekvenser

Lovmæssige konsekvenser:

En vedtagelse af forordningen kan medføre behov for tilpasning af dansk lovgivning, særligt i forbindelse med oprettelse af en juridisk status baseret på EU-ret samt "ikke-diskriminationsklausulen" for beskatning af donationer.

Statsfinansielle og samfundsøkonomiske konsekvenser:

Forslaget skønnes hverken at have væsentlige samfundsøkonomiske konsekvenser eller væsentlige statsfinansielle konsekvenser, administrative konsekvenser for det offentlige eller konsekvenser for EU's budget.

7. Høring

Forslaget er sendt i høring hos de danske partiorganisationer. Der vil blive fremsendt et supplerende notat om resultatet af høringen.

8. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Medlemsstaterne forventes generelt at kunne støtte en ny forordning om statut for og finansiering af europæiske politiske partier og fonde, men den nærmere forhandlingssituation kendes endnu ikke.

9. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter generelt tiltag, der kan styrke en åben og demokratisk debat på europæisk plan. Regeringen er derfor positiv over for forslag om at øge synligheden, anerkendelsen, effektiviteten, gennemsigtigheden og ansvarligheden for europæiske politiske partier og fonde.

Regeringen lægger vægt på, at der sikres, at der fortsat er passende kontrol med og gennemsigtighed i de europæiske politiske partiers og fondes opstilling og gennemførelse af deres budgetter.

10. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.